

การธำรงเอกลักษณ์ของวงปี่พาทย์มอญหงสาวดี ชุมชนมอญบ้านวังกะ

THE PRESERVATION OF MON-HONGSSAWADI PIPHAT BAND: MON BAN WANGKA COMMUNITY

มานิตา บุญชูศรี 5137496 LCCU/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมและการพัฒนา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : พชร สุวรรณภาษณ์, ปร.ด. (ดนตรี), ขนบพร วงศ์กาฬสินธุ์, Ph.D. (CREATIVITY PSYCHOLOGY)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเอกลักษณ์และการธำรงเอกลักษณ์ทางดนตรีของวงปี่พาทย์มอญหงสาวดี ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของชาวมอญบ้านวังกะที่มีความสามารถด้านดนตรี เพื่อสืบสานวัฒนธรรมดนตรีดั้งเดิมของชาวมอญทั้งในด้านเครื่องดนตรี วงดนตรี รูปแบบและเนื้อหาการแสดง บทเพลง ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางมานุษยวิทยาการดนตรี (Ethnomusicology) บูรณาการกับแนวคิดการธำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity) ในการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นการทำงานภาคสนาม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก และการวิเคราะห์ข้อมูลดนตรีในบริบททางสังคมวัฒนธรรมของมอญบ้านวังกะ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการศึกษาพบว่า วงปี่พาทย์มอญหงสาวดีเป็นวงดนตรีที่มีเอกลักษณ์ทางดนตรีโดดเด่นหลายด้าน ได้แก่ 1) ด้านนักดนตรี เป็นชาวมอญที่อยู่อาศัยในพื้นที่บ้านวังกะ มีการเรียนรู้และสืบทอดเฉพาะในชุมชน 2) ด้านเครื่องดนตรี และวงดนตรี มีรูปทรงเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นมอญที่เครื่องดนตรี ใช้เครื่องดนตรีที่มีรูปแบบทางกายภาพและระบบเสียงแบบมอญ และการรวมวงในรูปแบบวงปี่พาทย์มอญแบบดั้งเดิม 3) ด้านรูปแบบและเนื้อหาการแสดง มีโอกาสขึ้นตอนและวิธีการแสดงที่มีรูปแบบ เนื้อหาสะท้อนความเป็นคนตรียมอญซึ่งสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น 4) ด้านบทเพลง มีเนื้อร้องทั้งที่เป็นของเก่าและประพันธ์ขึ้นใหม่เป็นภาษามอญ มีความหมายเกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรมของชาวมอญ ทำนองเพลงเน้นทำนองของเก่าเป็นหลัก ส่วนวิธีการบรรเลงยังคงรักษาเอกลักษณ์ของปี่พาทย์มอญแบบดั้งเดิม ด้านการธำรงเอกลักษณ์ของวงปี่พาทย์มอญหงสาวดี พบว่ามีกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การฝึกอบรมนักดนตรีให้มีการพัฒนาทักษะทางดนตรีอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่วัฒนธรรมดนตรีมอญให้เป็นที่รู้จักทั้งในและนอกชุมชนในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานประเพณีหรืองานวันชาติมอญ จนเป็นที่ยอมรับของชาวมอญทั่วไปทั้งในระดับท้องถิ่น และในระดับประเทศ และการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมดนตรีมอญให้กับเยาวชนที่สนใจและสังคม ผลวิจัยแสดงให้เห็นว่าแม้วิถีชีวิตของชาวมอญบ้านวังกะจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมสมัยใหม่ แต่วงปี่พาทย์มอญหงสาวดีก็ยังคงธำรงเอกลักษณ์วัฒนธรรมดนตรีดั้งเดิมของตนเองไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ซึ่งนอกจากสะท้อนให้เห็นความสามารถในการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดแล้ว ยังแสดงถึงการใช้และบทบาทหน้าที่ของดนตรีที่ยังคงมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวมอญบ้านวังกะ

คำสำคัญ : วงปี่พาทย์มอญหงสาวดี /มอญบ้านวังกะ /เอกลักษณ์ทางดนตรี /การธำรงเอกลักษณ์ /มานุษยวิทยาการดนตรี

THE PRESERVATION OF MON-HONGSSAWADI PIPHAT BAND: MON BAN WANGKA COMMUNITY**MANISA BOONCHUSRI 5137496 LCCU/M****M. A. (CULTURE AND DEVELOPMENT)****THESIS ADVISORY COMMITTEE: PHODCHARA SUWANNAPHACHANA, Ph.D. (MUSIC), KANOPPORN WONGGARASIN, Ph.D. (CREATIVITY PSYCHOLOGY)****ABSTRACT**

The objective of this research was to study the characteristics of music and the preservation of the Mon-hongssawadi Piphat band, in which the members are Mon people from the Ban Wangka community who are talented in music. Their aim is the preservation of the culture of Mon traditional music in the aspect of musical instruments, bands, styles, content of the performance, and repertoires. Ethnomusicological study was adapted and integrated with the preservation of cultural identity approach for use in this qualitative research. Methodology included field research, participant observation, in-depth interview, and musical culture analysis in sociocultural context of the Mon Ban Wangka community, Sangkhla Buri District, Kanchanaburi Province.

The results revealed that the Mon-hongssawadi Piphat band consisted of musical identity in many aspects: 1) musician: they are Mon people who reside in the area of Ban Wangka community. The musical knowledge is learnt and passed down only in the community; 2) music instruments and the band: a swan is the symbol of Mon music instruments. The physical design and musical composition represents a uniquely Mon characteristic. The ensemble of the band is done in the style of traditional Mon Piphat band; 3) style and content of the performance: the opportunities, processes, and the performance represent the style and content that reflects traditional Mon characteristics which have been passed down from the past to the present; 4) repertoires: the lyrics consist of both traditional and newly composed ones in Mon language. The content of the song is about Mon society and culture. Most of the rhythms are mainly the traditional ones. The performance is still done in the traditional Mon Piphat style. For the preservation aspect of Mon-hongssawadi Piphat band, it was found that there are many activities that reflect the preservation: the training of the musician to continually improve their musical skill; the presentation of Mon culture inside and outside of the community; the performances in various occasions such as local festivals or Mon national day, which was widely accepted by general Mon people both in the local and national level; the preservation and education of musical culture to youth and society. The results showed that, even though the lifestyle of Mon people of Ban Wangka community has changed by the influence of modern society the Mon-hongssawadi Piphat band is still able to firmly preserve their traditional musical culture. This reflects the capability of the band to adapt to the changing society, and the role of Mon musical culture which is still important to the way of life of the Mon Ban Wangka community.

**KEY WORDS: MON-HONGSSAWADI PIPHAT BAND/MON BAN WANGKA
COMMUNITY/MUSICAL IDENTITY/PRESERVATION /
ETHNOMUSICOLOGY**

154 pages